

תפ"ח 31231/11/15 - מדינת ישראל נגד טארק דוויק

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

02 אוקטובר 2017

תפ"ח 31231-11-15

תפ"ח 31262-11-15

מספר פל"א 446854/2015

לפני כבוד השופטת, סגנית נשיא רות לורך, שופט צבי דותן, שופטת דבורה עטר
המאשימה מדינת ישראל

נגד
הנאשם טארק דוויק (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה עוה"ד גל רוזנצוויג

הנאשם הובא באמצעות שב"ס

ב"כ הנאשם עוה"ד סנאא חרבאווי

[פרוטוקול הושמט]

מר דין

1. הנאשם הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של ניסיון רצח לפי סעיף 305 לחוק העונשין התשל"ז - 1977.

העובדות לפי כתב האישום והכרעת הדין

2. במהלך החודשים ספטמבר ואוקטובר 2015, התרחש גל של פעולות אלימות, מהומות והתפרעויות אלימות מצד ערבים ממזרח ירושלים, ערבים מאזור יהודה ושומרון וערבים ישראלים, כלפי כוחות ביטחון ואזרחים יהודים. אלה התרחשו תחילה במתחם הר הבית, בעיר העתיקה, ובחלקים אחרים בירושלים, ובהמשך גם בשאר חלקי ישראל ובאזור יהודה ושומרון.

עמוד 1

החל מתחילת חודש אוקטובר 2015, התאפיינה והתבטאה ההסלמה בריבוי פיגועי דקירה טרוריסטיים, בהם נרצחו מספר יהודים ישראלים ונפצעו רבים נוספים בדרגות חומרה שונות, לרבות אנושות וקשות.

3. ביום 11.10.15 החל הנאשם לעבוד, יחד עם אחיו, באתר בניה ברעננה. ביום 13.10.15, בשעה 07:00, בבוקר או בסמוך לכך, הגיעו הנאשם ואחיו לאתר הבניה, שם המתינו למנהל העבודה על מנת להתחיל בעבודתם.

4. הנאשם הצטייד בסכין, והגיע לתחנת אוטובוס ברחוב אחוזה ברעננה, שבה עמד באותה עת י.ב. (להלן: "המתלונן") והמתין לאוטובוס. הנאשם התקרב אל המתלונן, ותוך שהוא קורא "אללה אכבר", דקר אותו עם הסכין מספר פעמים בצווארו ובמקומות נוספים בפלג גופו העליון, על מנת לגרום למותו.

במקביל, החלו להתאסף בקרבת הנאשם והמתלונן מספר עוברי אורח, שסייעו למתלונן להיחלץ מידי של הנאשם, בכך שבעטו את הסכין מידי הנאשם והכו אותו.

5. כתוצאה מן הדקירות, נגרמו למתלונן "פצעי חדירה בעורף שמאל, ללא דימום פעיל, נראה שטחי. פצעים דומים במותן שמאל, אזור כתף שמאל, מרפק שמאל, חתכים שטחיים על הפנים - לחי שמאל, מצח וקרקפת שמאל" (ת/20).

6. קבענו בהכרעת הדין כי הוכחו מעבר לספק סביר כל היסודות של עבירת הניסיון לרצח, הן היסוד העובדתי, כפי שפורט לעיל, והן היסוד הנפשי. כמו כן קבענו, כי מכלל הראיות עולה בבירור שמדובר בפיגוע על רקע לאומני, היינו, כי הנאשם התכוון לרצוח יהודי, מתוך מניע לאומני אידיאולוגי.

הצהרת נפגע העבירה

7. המתלונן מתאר בהצהרתו ת/1 את חתכי הדקירות, את הצלקת הכואבת בעורף, אותה הוא נאלץ להסתיר באמצעות השיער. לדבריו, "כל הזמן הכאב מתעורר והבהלה ממראה החתכים מחזיר אותי בכל פעם לאירוע ומחשבות על המחבל". בנוסף, נגרם נזק בלתי הפיך לכתף, שלדבריו, נקבעה בגינו נכות קבועה. לא צורף מסמך על נכות קבועה, אך צורף מסמך על נכות זמנית בשיעור של 57.5% בתוקף עד 31.12.17, ואז יזומן לועדה רפואית נוספת. המתלונן סבל מקריעת רצועת הכתף ופריקות כתף. עבר סידרת טיפולי פיזיותרפיה והידרותפיה. הוא לאחר ניתוח שני, ונאלץ לגשת שוב לניתוח, על מנת לנסות לחזור לכתף ללא פריקות חוזרות. נוטל משככי כאבים. נמנע מלהרים משקל מעל 3 ק"ג, אינו יכול לאחוז את בתו התינוקת ביד שמאל, שכן, הכתף מתחילה לרעוד מכאבים בלתי נסבלים.

8. מבחינה נפשית, המתלונן מצהיר כי חייו השתנו ונהרסו. כל שעות היממה הוא חש עצבות ודכאונות על מר גורלו, והמצב שהגיע אליו. בעבודתו, הוא היה עצמאי, אירגן פרויקטים שבהם השתתפו בני מיעוטים.

כיום, אינו יכול לעסוק בכך, מכיוון שאינו יכול להגיע למקומות שבהם אוכלוסיה מעורבת, והכנסתו נפגעת.

הוא חי כל הזמן בחרדה ופחד, ואיבד את תחושת הביטחון לצאת מהבית. נוטל טיפול תרופתי פסיכיאטרי, על מנת להוריד את סף הלחץ והמתח, ועל מנת שיוכל להירדם בלילות. מתעורר בלילות מסיוטים וחלומות רעים.

הולך לכל מקום עם ליווי צמוד של בן משפחה. מרגיש שאשתו מתרחקת ממנו בגלל מצבו. המראות, הצעקה ופרצופו של המחבל באים אליו בכל לילה. צעקתו "אללה אכבר" כל הזמן נשמעת באוזניו. חיי המשפחה והזוגיות נפגעו. מדבר גם על המחיר שמשפחתו משלמת. מרגיש שהוא מפספס את החיים, ושהפסיד את כל מה שבנה.

9. להצהרת נפגע העבירה צורפו מסמכים רפואיים שונים בענין הכתף, מגבלות תנועה, מגבלות בהרמת משקל, וכן מסמכים בענין הפגיעה הנפשית. במסמכים מהמרפאה הפסיכולוגית השיקומית בביה"ח לוינשטיין נקבע, כי המתלונן סובל מתסמונת פוסט-טראומטית כרונית, וזקוק בדחיפות להמשך טיפול פסיכולוגי-שיקומי על מנת למנוע כרוניזציה של המצב, כדי להמשיך ולעבד את החוויה הטראומטית שעבר, וכן להמשיך ולעקוב אחר התכנית ההתנהגותית שנבנתה לו, ואשר מאפשרת לו להתמודד עם ההימנעויות מהן סובל, והמשפיעות על איכות חייו.

במסמך נוסף צוין כי המתלונן סובל ממצב נפשי המאופיין בתנודתיות קיצונית, בשילוב עם פגיעה גופנית המלווה בכאב מתמשך, והתמודדות מול טיפולים ותרופות רפואיים העומדים על הפרק, ודורשים ליווי ותמיכה. תפקודו הירוד משלב מגוון סימפטומים שלאחר טראומה. איננו במצב של תפקוד עצמאי.

טענות המאשימה לעונש

10. ב"כ המאשימה עו"ד גל רוזנצויג ציין כי בהכרעת הדין נקבע, שהנאשם פעל ממניע לאומני. לכך יש השלכה לענין העונש, הואיל וקיים סיכון לביצוע עבירות דומות על רקע אידיאולוגי בעתיד, וחשש לפגיעות בביטחון הציבור. ב"כ המאשימה תיאר את נזקיו של המתלונן, כפי שתוארו על ידו בעדותו, ובתסקיר נפגע העבירה. הוא ציין גם את נזקיו הגופניים של הנאשם, אך טען כי לאלה יש לתת משקל מצומצם ביותר בגזירת העונש, הואיל ונזקיו של הנאשם נגרמו בשל כך שעוברים ושבים ניסו להפסיק את מעשיו ולמנוע פגיעה חמורה יותר במתלונן.

לטענת ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם בעבירה זו, על רקע לאומני, צריך להיות גבוה יותר מעבירה "רגילה" של ניסיון רצח. לשיטתו, המתחם צריך להיות בין 17 - 19 שנות מאסר. הוא מבקש לגזור על הנאשם עונש מאסר ממושך מאוד, בחלק האמצעי-עליון של המתחם, וכן מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי למתלונן.

טענות ההגנה לעונש

11. הסנגורית עו"ד סנאא חרבאוי טענה כי הנאשם, בחור צעיר, בן 24 כיום, ממשפחה נורמטיבית, ללא כל עבר בטחוני, אשר עבד אצל מעסיקים יהודים בבנין ואף פעם לא פגע ביהודים.

לטענתה, בעת האירוע היה הנאשם תחת השפעת סמים "נייס גאי". גם החבלות הגופניות, שנגרמו לו, תומכות לטענתה בכך שהוא היה תחת השפעת סמים, ולכן לא יכול היה לברוח מאלה שתקפוהו וגרמו לו חבלות.

כמו כן, לטענתה, הנאשם לא רצה לפגוע ביהודים, או על כל פנים היתה לו "מחשבה לאומנית בשיעור נמוך" (פרו', עמ' 158, ש' 22-24).

באשר לנזקיו של המתלונן, טענה הסנגורית כי המתלונן עצמו העיד בבית המשפט, שנפצע רק בצורה שטחית. כמו כן, יש אפשרות שפציעותיו, או חלקן, נגרמו על ידי העוברים ושבים שבאו לעזור, ולא על ידי הנאשם. בנוסף, המתלונן נפגע בתאונת דרכים כשנה לפני האירוע. בסה"כ, פגיעתו של המתלונן קלה, והדבר רלבנטי לענין העונש ולענין הפיצוי.

הסנגורית מדגישה כי הנאשם עצמו נחבל באופן קשה ביותר, שהה בבית חולים תקופה ארוכה, וסובל עד היום. כמו כן, ציינה כי מצבה הכלכלי של המשפחה קשה מאוד, וכי האב הוא המפרנס היחיד.

צוין גם, שהנאשם יוגדר כאסיר בטחוני, שהמשמעות היא שלילת זכויות מסוימות, הניתנות לאסירים "רגילים".

דבר הנאשם

12. הנאשם ציין שהוא כבר שנתיים במעצר, והביע זעזוע מבקשת המאשימה להשית עליו שנות מאסר רבות. הוא הביע תרעומת על הקביעות בהכרעת הדין, שמצאו אותו בלתי מהימן. הוא הכיר בטעותו, ועתר להקל בעונשו, על מנת שיוכל לשנות דרכיו.

דין והכרעה

א. מתחם העונש ההולם

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו

13. "דקירתו של אדם ברחובות העיר מהווה פגיעה בערכים המוגנים של חיי אדם, שלמות הגוף, ביטחון הציבור והפרט, וכבוד האדם" (תפ"ח (י-ם) 30961-08-13 מ"י נ' אבו חומוס, בפיסקה 10).

14. מידת הפגיעה, במקרה זה, בערכים המוגנים היא גבוהה, שכן, הנאשם החליט והתכוון לרצוח את המתלונן, אך בשל היותו יהודי, מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי, דקר אותו בסכין מספר פעמים בצווארו

ובפולג גופו העליון, תוך שהוא (כעדות המתלונן) אחוז בכעס לרצוח אותו, ולא חדל ממעשיו עד שעוברים ושבים נחלצו לעזרתו של המתלונן, שאלמלא כן, אפשר שהתוצאה היתה אבדן חיי אדם.

מדיניות הענישה הנהוגה

15. בעניין מדיניות הענישה נקבע כי -

"על בתי המשפט הדנים בעבירות כגון דא, אשר בוצעו על רקע לאומני, להעביר מסר חד משמעי ונוקב, בדמות ענישה קשה ומחמירה, בכדי לשרת את גורם ההרתעה מפני מעשים אלו. כפי שנקבע בפסיקתו של בית משפט זה, כאשר עסקינן בעבריינות המתבצעת על רקע אידיאולוגי, נדחים, ככלל, שיקולי ענישה אחרים, ובהם האינטרס השיקומי, מפני שיקול ההגנה על שלומו וביטחונו של הציבור, והרתעת עבריינים בכוח מפני ביצוע מעשים דומים במציאות הנוכחית, שבה נתרבו פיגועי הדקירה כלפי יהודים באשר הם, מתחייבת התייחסות עונשית הולמת.

.....

ככלל, מגמת מדיניות הענישה הנהוגה הינה מגמת החמרה, בעיקר כאשר המניע לעבירות הינו אידיאולוגי-לאומני."

(ע"פ 2826/15 אהמד עביד נ' מ"י, בפסקאות 14, 17).

וכן:

"כבר קבענו בעבר כי נאשם אשר נמצא אשם בכך שניסה בדם קר לרצוח אדם שלא עשה לו כל רע, רק בשל מוצאו הלאומי, צפוי לעונש המרבי הקבוע בחוק".

(ע"פ 3725/93 חמאד נ' מ"י, פ"ד נ' (2) 494, בעמ' 496).

16. להלן מספר פסקי דין המשקפים את מדיניות הענישה בעבירת ניסיון רצח על רקע לאומני.

תפ"ח (י-ם) 515/08 מ"י נ' ברגותי

פיגוע דקירה של שוטר מג"ב על רקע לאומני. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות. בית המשפט התחשב לקולה בכך שהנאשם עצמו נפצע קשה באירוע, והיה מאושפז בבית חולים במצב קשה במשך כמעט חודשיים. נגזרו עליו **15 שנות מאסר** בפועל, ומאסר על תנאי.

תפ"ח (מרכז-לוד) 63711-10-15 מ"י נ' ורידאת

פיגוע דקירה של יהודי, על רקע לאומני. הנאשם אדם צעיר, ועברו נקי. הוא הודה, במסגרת הסדר טיעון, שלא כלל הסכמה לענין העונש, וכן הביע חרטה. נקבע שמתחם העונש ההולם הוא 15 - 20 שנות מאסר. העונש שנגזר הוא **16.5 שנות מאסר**, וכן מאסר על תנאי, ופיצוי בסך 100,000 ש"ח.

תפ"ח (י-ם) 33478-01-16 מ"י נ' קומבוז

פיגוע דקירה של חייל, על רקע לאומני. הנאשם הודה, במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה לענין העונש. נקבע שהמתחם הוא 16 - 19 שנות מאסר. העונש שנגזר הוא **17 שנות מאסר**, וכן מאסר על תנאי, ופיצוי בסך 50,000 ש"ח.

תפ"ח (נצ') 35120-10-15 מ"י נ' יחיא

פיגוע דקירה של חייל, על רקע לאומני. הנאשם בן 21, ללא עבר פלילי, ובן למשפחה קשת יום. הוא הודה במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה לענין העונש. נקבע מתחם של 13 - 19 שנות מאסר. העונש שהוטל בגין ניסיון הרצח וכן עבירות שב"ח הוא **17.5 שנות מאסר**, וכן מאסר על תנאי, ופיצוי בסך 40,000 ש"ח.

ע"פ 2125/92 עודה נ' מ"י

פיגוע דקירה של יהודי, על רקע לאומני. המעשים בוצעו בצורה אכזרית ביותר. העונש שהוטל הוא **18 שנות מאסר**.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

17. ניסיון הרצח לא בוצע על ידי הנאשם מתוך איבוד עשתונות, או פרץ זעם רגעי. הנאשם תכנן את מעשיו. הוא הצטייד בסכין מתאימה, הסתיר אותה בכיס מכנסיו, ניגש אל תחנת האוטובוס, ראה שם בחור צעיר, יהודי, ממתין לאוטובוס, ואז שלף את הסכין ודקר אותו בחמת זעם ובאכזריות, מספר פעמים, על מנת לגרום למותו.

18. הנזק שהיה צפוי להיגרם, ואשר אותו כיוון הנאשם לגרום, הוא מותו של המתלונן. למרבה המזל, ואך בזכות מאבקו של המתלונן, ועזרתם של העוברים ושבים, לא גבה האירוע מחיר של חיי אדם, והנזק הגופני שנגרם למתלונן היה כמתואר בפיסקה 5 לעיל.

כפי שצינו בהכרעת הדין (עמ' 142), העובדה שהפצעים בעורף נראו שטחיים אינה מלמדת אלא על

כך שהמתלונן נאבק בנאשם והצליח למנוע חדירת הסכין עמוק יותר.

הסניגורית טענה בפנינו כי פצעיו או חלק מפצעיו של המתלונן נגרמו לו על ידי העוברים ושבים שבאו לעזור, אולם טענה זו דחינו כבר בהכרעת הדין (עמ' 142).

19. תיארונו לעיל את נזקיו הגופניים והנפשיים של המתלונן, כפי שתוארו בהצהרתו, ת/1, ובמסמכים שצורפו אליה. בהיבט הגופני נזכיר שהוא סובל מכאבים ונזקק למשככי כאבים; קריעת רצועת הכתף ופריקות חוזרות של הכתף; נכות זמנית בשיעור של 57.5%. בהיבט הנפשי נציין כי הוא סובל מתסמונת פוסט טראומטית כרונית; נזקק לטיפול תרופתי פסיכיאטרי; עבודתו נפגעה; חיי המשפחה והזוגיות נפגעו (ראה פירוט בפיסקאות 7 - 9 לעיל).

20. באשר לסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה - הנאשם התכוון לרצוח יהודי, מתוך מניע לאומני אידיאולוגי. בהכרעת הדין עמדנו באריכות על ההוכחות לכך (ראה תמצית הדברים בפיסקה 56 להכרעת הדין). איננו רואים יסוד לטענת הסניגורית בפנינו בשלב הטיעונים לעונש (פרו', עמ' 158), כי הנאשם פעל מתוך "מחשבה לאומנית בשיעור נמוך". כמו כן, בהכרעת הדין דחינו את הטענה כי הנאשם היה תחת השפעת סמים במועד האירוע, או שהיה ב"קריז" (פיסקאות 22, 23, 50 להכ"ד).

מתחם העונש ההולם

21. בשים לב לערכים שנפגעו מביצוע העבירה, ומידת הפגיעה בהם, ובשים לב למדיניות הענישה הנהוגה, ולנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט לעיל, אנו סבורים כי מתחם העונש ההולם במקרה זה הוא 15 - 19 שנות מאסר בפועל.

ב. גזירת עונשו של הנאשם

נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה

22. הנאשם לא נטל אחריות על מעשיו עד היום. אמנם, כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם אינם נזקפים לחובתו. "**השאלה האם הודה הנאשם באשמתו, או שמא כפר בה, עשויה להוות שיקול לקולא בלבד**" (ע"פ 4597/13 אנטוניו פיצו נ' מ"י, בפיסקה 19), ושיקול זה, לקולא, אינו מתקיים במקרה שבפנינו.

23. הנאשם הוכה נמרצות על ידי העוברים ושבים, וסבל עקב כך מדימום מוחי, שברים בעצמות הפנים, שבר בלסת התחתונה, ושבר בארובת עין ימין. הוא אושפז בבית החולים בלינסון ביום האירוע (13.10.15), נותח במחלקה פה ולסת, ושחרר מהאשפוז ביום 22.10.15. גם אם החבלות הקשות שנגרמו לנאשם במהלך האירוע מהוות שיקול להקלת-מה בעונשו, הרי ששיקול זה משקלו מועט, בהתחשב בכך שכל החבלות והנזקים הגופניים שנגרמו לנאשם, נגרמו בגלל מעשיו שלו, בשל כך

שעוברי אורח ניסו להפסיקו ממעשיו ולמנוע פגיעות בנפש.

24. הנאשם בחור צעיר, בן 22 בעת ביצוע העבירה, בן 24 כיום. הוא בא ממשפחה נורמטיבית. אין לו כל הרשעות קודמות, או עבר בטחוני. המצב הכלכלי במשפחתו קשה מאוד.

25. משקל מסוים יש לבקשתה של הסנגורית להתחשב בכך שהנאשם יהיה כלוא בסטטוס של אסיר בטחוני, שאינו מקבל את כל הזכויות וההקלות של אסיר "רגיל".

סיכום

26. העונש המרבי הקבוע בחוק לעבירת ניסיון רצח הוא 20 שנות מאסר. מי שמבצע ניסיון רצח, על רקע לאומני-אידיאולוגי, צפוי לעונש המרבי הקבוע בחוק (ע"פ 3725/93 **חמאד נ' מ"י פ"ד נ' (2) 494**, בעמ' 496). דוגמאות למקרים בהם הוטלו 20 שנות מאסר: **ע"פ 3725/93 הנ"ל**, ע"פ 5270/91 **אלמג'ייד נ' מ"י**, ע"פ 4033/93 **אבו מערוף נ' מ"י**.

הבאנו בחשבון את מתחם העונש ההולם, ואת הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, הכול כמפורט לעיל. הבאנו בחשבון גם את שיקולי הרתעת הנאשם והרתעת הרבים, אשר בסעיפים 140, 140' ל' לחוק העונשין. כפי שנאמר בע"פ 2826/15 **אחמד עביד נ' מ"י** (בפיסקה 14) - "**כאשר עסקינן בעבריינות המתבצעת על רקע אידיאולוגי, נדחים, ככלל, שיקולי ענישה אחרים, ובהם האינטרס השיקומי, מפני שיקול ההגנה על שלומו ובטחונו של הציבור, והרתעת עבריינים בכוח מפני ביצוע מעשים דומים**" (וראה גם דברי כב' השופט רובינשטיין בענין ההרתעה, בע"פ 7517/15 **מ"י נ' מחמד עביד**).

לאחר ששקלנו את מכלול השיקולים והנסיבות, **החלטנו לגזור על הנאשם את העונשים כלהלן:**

- א. 17 שנות מאסר בפועל, החל מיום מעצרו, 13.10.15.
- ב. 18 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר, עבירת ניסיון רצח, או עבירה של גרימת חבלה בכוונה מחמירה, או עבירת ניסיון לגרימת חבלה בכוונה מחמירה.
- ג. 6 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר, כל עבירת אלימות אחרת.
- ד. פיצוי למתלונן בסך ₪80,000.

סכום הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט עד ולא יאוחר מיום 1.3.18.

המאשימה תמסור למזכירות את פרטיו של המתלונן, לצורך העברת סכום הפיצוי אליו.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן והודע היום י"ב תשרי תשע"ח, 02/10/2017 במעמד הנוכחים.

דבורה עטר, שופטת

צבי דותן, שופט

רות לורך, שופטת, סגנית נשיא

הוקלדעלידיליאתקחלון